

Оцінка ринкового потенціалу інфраструктури якості для України

Резюме оглядового дослідження послуг Інфраструктури Якості для «зелених» та діджиталізованих ланцюгів створення вартості

Проект: Стандарти якості для збільшення торгівлі в країнах Східного партнерства ,

№П: 2021.2236.4

Доповідають: Олександр Цепко, Юлія Блюсович

Дата: 30 вересня 2022 р

1 ПОПЕРЕДНІ ЗАУВАЖЕННЯ

Європейський Союз (ЄС) співпрацює з країнами Угоди про Східне партнерство (СхП) (Вірменія, Азербайджан, Білорусь, Грузія, Республіка Молдова та Україна) для сприяння стійкості навколишнього середовища та клімату та цифрової трансформації. У цьому контексті РТВ реалізує проект «Стандарти якості для збільшення торгівлі в країнах Східного партнерства» , №П: 2021.2236.4. Цей проект спрямований на створення інфраструктури якості (ІЯ), необхідної для сталої та цифрової трансформації.

Це дослідження описує потенціал ІЯ України зробити значний внесок у «зелену» та цифрову трансформацію. Послуги ІЯ мають вирішальне значення для ефективного функціонування економіки, заснованої на розподілі праці. Стандарти, вимірювання та випробування забезпечують довіру між суб'єктами господарювання та безперебійне виробництво та розподіл. Сталі методи виробництва вимагають відповідних доказів, щоб запобігти «зелений піар». Тут також необхідна діджиталізація економіки та послуг ІЯ. Зрештою, ІЯ дозволяє країнам Східного партнерства брати участь у міжнародній торгівлі та стабільно розвивати свою економіку. У дослідженні аналізуються наявні публікації та політичні документи щодо економіки країни, розвитку та інфраструктури якості, а також інтерв'ю, проведені восени 2022 року. Дослідження проводилося на основі Посібника та інструментарію Calidena (www.calidena.ptb.de).

2 ОЦІНКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ ЯКОСТІ

Друга за величиною країна Європи, Україна, це край широких, родючих сільськогосподарських рівнин із великими осередками важкої промисловості на сході. Це країна з рівнем доходу нижче середнього, вона займає 131 місце з 216 з 4830 доларами США на душу населення в 2021 році за даними Світового банку. Переробна промисловість є провідною галуззю національної економіки, на яку припадає 22,8% валового внутрішнього продукту (ВВП), за нею йдуть гірничодобувна промисловість (12,6 %), сільське господарство (10,6 %) , торгівля (6,7 %) , транспорт і логістика (5,6 %) і будівництво (2,7%) .

Національна економічна стратегія України до 2030 року (НЕС-2030) визначає стратегічні кроки для пріоритетного розвитку вищезазначених та деяких інших секторів, враховуючи важливі наскрізні сфери – діджиталізацію, Європейську Зелену Угоду, розвиток підприємництва, а також збалансований регіональний розвиток.

Зобов'язання України щодо Угоди про асоціацію з ЄС, Угоди про поглиблену та всеосяжну зону вільної торгівлі (ПВЗВТ), а також щодо вступу країни до Світової організації торгівлі (СОТ) спонукали до всебічної переоцінки національної ІЯ та запустили процес її трансформації від надмірної уваги до технічних регламентів (або обов'язкових стандартів) і домінування централізованих державних установ до добровільного характеру національних стандартів і децентралізації національної ІЯ, що діють як мережа державних і приватних установ.

Наразі ІЯ України займає 32 місце з 184 економік країн згідно з Глобальним показником інфраструктури якості 2021 зі Звіту GQ II. Незважаючи на досить успішний прогрес у вдосконаленні законодавчої та інституційної бази, в Україні все ще є низка невідповідностей у певних сферах, які потребують вдосконалення.

Усі органи ІЯ в Україні добре знайомі зі стратегічними та операційними цілями зеленої трансформації та діджиталізації, однак деякі сфери співпраці не узгоджуються з пріоритетами Європейської зеленої угоди або не охоплюються, наприклад, декарбонізація транспорту, поступова відмова від викопного палива, трансформація промисловості та сільського господарства та «озеленення» національних бюджетів, хоча зруйнована війною Україна зіткнеться з певними викликами, щоб наздогнати кліматичні амбіції ЄС, викладені в Європейській зеленій угоді.

3 РИНКОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІЯ, ЩО НАДАЄ ПОСЛУГИ ДЛЯ ЗЕЛЕНИХ ЛАНЦЮЖКІВ СТВОРЕННЯ ВАРТОСТІ

На основі оцінки національної економіки, включаючи пріоритети розвитку політики уряду та пріоритети співпраці в галузі розвитку, а також інтерв'ю з ключовими зацікавленими сторонами, консультанти визначили дерев'яні меблі, органічні фрукти та овочі, соняшникову олію, сире молоко, низьковольтну кабельну продукцію та термоблоки (будівельні матеріали) як ланцюжки створення вартості, які відповідають таким критеріям:

- Високе значення для валового внутрішнього продукту країни та зайнятості
- Високе значення для зовнішньої (експортно-імпоротної) або внутрішньої торгівлі країни
- Пріоритети планування національного розвитку. Політична підтримка
- Високий пріоритет для зеленої трансформації та діджиталізації
- Підвищена потреба в діях щодо безпеки, здоров'я, захисту навколишнього середовища та якості.
- Наявна підтримка через програми та проекти політики розвитку (GIZ та інші)
- Зацікавленість важливих учасників ланцюжка створення вартості до участі.

Вибрані ланцюжки створення вартості (ЛВ) зведені у форматі таблиці, як показано нижче:

Таблиця 1. Матриця для вибору ланцюжка вартості

Критерії / Продукти	Будівництво	Будівництво, автомобільна, ІТ	Сільське господарство	Харчова промисловість	Сільське господарство	Переробна
	Термоблоки	НВ Кабелі	Органічні фрукти та овочі	Соняшникова Олія	Сире молоко	Меблі з масиву дерева
Належність до пріоритетної галузі/сектору національного розвитку	2	3	3	3	3	2

Відповідність зобов'язанням України щодо ЄЗУ та/або програм діджиталізації	3	3	3	2	2	1
Експортний потенціал	2	3	3	3	1	3
Участь МСП у ланцюжку	3	3	3	3	3	3
Усвідомлена потреба в забезпеченні/покращенні якості	3	3	3	3	3	3
Мотивація зацікавлених сторін, щоб приділити час і ресурси	3	3	3	3	3	3
Підтримка програм і проектів політики розвитку (GIZ та інші)	2	1	3	3	3	3
Усього (макс. 21 бал)	18	19	21	20	18	18

Термоблоки для будівництва . Ринок будівельних матеріалів країни у 2021 році показав зростання на 14,9% порівняно з попереднім роком. Прогнозується, що попит на галузеві товари зростатиме інтенсивніше через необхідність реконструкції/будівництва нових житлових/нежитлових об'єктів та об'єктів інфраструктури, зруйнованих внаслідок російської агресії.

Нині Україна експортує керамічну плитку, керамограніт, цеглу звичайну, лицьову цеглу, клінкер, пористі великоформатні блоки, цеглу ручного формування, бетон, залізобетон. Вітчизняні будівельні компанії все більше використовують будівельні матеріали українських виробників, якісні та дешевші за імпортні.

У 2021 році в будівельній сфері офіційно працювало майже 0.7 млн осіб працездатного населення України. Його внесок у ВВП України становив 2.7% у 2021 році (у поточних цінах).

Підвищення енергоефективності будівель є одним із основних пріоритетів розвитку України. Це допомогло б Україні узгодитися з декількома ключовими законами ЄС, які зараз реформуються, зокрема, з Директивами про енергоефективність та енергетичні характеристики будівель.

Незважаючи на те, що останнім часом стандарти будівництва нових будинків були посилені, стандарти енергоефективності залишаються нижчими за європейський рівень навіть для нових будівель. 13 листопада 2021 року набрав чинності Закон України «Про енергоефективність» №. 1818-ІХ. Його положення охоплюють будівельний сектор і виробництво будівельних матеріалів.

Переробка будівельних матеріалів також стає все більш важливою, оскільки будівництво та знесення утворюють значні відходи. Є два основних наслідки для виробників матеріалів: 1) необхідність розробки продуктів, які можна переробити після знесення; 2) використання перероблених матеріалів як відправної точки для нових продуктів.

Основні прогалини між попитом і пропозицією послуг інфраструктури якості:

- Підприємства все ще сприймають організації ІЯ більше як організації з фінансовими функціями;
- Нові стандарти та інформація про міжнародний розвиток стандартизації поширюються надто повільно;
- Як і більшість секторів, промисловість будівельних матеріалів стикається з цифровими перебоями в усьому ланцюжку створення вартості. Відповідні органи інфраструктури якості мають великий потенціал для сприяння не лише якості продукту, але й функціональній досконалості всіх операційних, комерційних, загальних і адміністративних підрозділів;

- Розширена аналітика, цифрові інструменти та цифрові технології разом можуть допомогти збільшити маржу, зменшити витрати та підвищити рівень задоволеності клієнтів завдяки кращому обслуговуванню та якості;
- Системи інформаційного моделювання будівель (ІМБ), наприклад, стосуються конкретного цифрового руйнівника для цього сектора. Завдяки створенню спільної мережі знань і комунікаційного інструменту для всіх зацікавлених сторін, залучених до будівельного проекту, ІМБ має потенціал, щоб забезпечити готове виготовлення, більш стандартизовані продукти та легші зміни без поширених помилок на будівельному майданчику.

Органічні фрукти та овочі . Розвиток органічного сектору є одним із пріоритетних напрямків економіки України.

У Національній економічній стратегії (НЕС)-2030 встановлено мету 3% земель під органічне виробництво та збільшення експорту органічної продукції до 1 мільярда доларів США до 2030 року. До російського вторгнення, 31 грудня 2021 року, Україна була вилучена з зі списку країн високого ризику для імпорту органічної продукції до Європейського Союзу.

Закон України «Про виробництво і обіг органічної сільськогосподарської продукції і сировини» набрав чинності у 2014 році. У 2019 році його замінив Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» зі змінами, внесеними у 2021 році. Основні положення цього законодавчого акту ще не набули чинності, хоча закон офіційно прийнято.

Загалом існує 19 постачальників послуг, призначених ЄК (Додаток 2 до Регламенту ЕС 2021/2325) для надання вищезазначених послуг українським органічним фермерам і харчовим компаніям. ТОВ «Органік Стандартс» (акредитована IOAS) — єдина українська компанія, яка входить до офіційного списку визнаних органів сертифікації в Європейському Союзі та Швейцарії.

НААУ має потенціал як орган акредитації з сертифікації органічних товарів.

Основні прогалини в ІЯ для ланцюжка створення вартості:

- Відсутність компетентних спеціалістів із забезпечення стандартів якості при виробництві продукції органічного сільського господарства;
- Відсутність національних експертів, які б поєднували досвід у сертифікації органічних фруктів та овочів, безпечності харчових продуктів та органічному фермерстві;
- Діджиталізація експортних процедур, пов'язаних із відповідністю продукції органічного сільського господарства стандартам безпеки харчових продуктів і екологічним нормам ЄС, має бути серед пріоритетів;
- Застосовувані на даний момент стандарти стосуються головним чином продуктів і основних процесів, але немає стандартів, що стосуються подальших дій, наприклад щодо систем управління та пакувальних матеріалів;
- сертифіковані транспортно-логістичні екосистеми (хаби+) для зберігання та перевантаження органічної продукції ;
- Малі виробники органічної продукції стикаються з проблемою не лише дотримання критеріїв якості, але й надання доказів для підтвердження придатності їхньої продукції для ринку ЄС;
- Здатність виробника забезпечити повну відстежуваність продукції потребує подальшого вдосконалення та посилення ролі інституцій НІЯ .

Соняшникова олія. Україна відповідає за 33% світового виробництва соняшникової олії та є лідером у міжнародних поставках з 50% світового експорту соняшникової олії.

Незважаючи на сотні малих і середніх дробарок, існує порівняно висока концентрація як у виробництві, так і в експорті соняшникової олії. На п'ятірку найбільших компаній припадає майже 32% сирової соняшникової олії.

Концентрація в сегменті рафінованої соняшникової олії явно вища. На п'ять найбільших компаній припадає майже 63% загального національного виробництва у 2021 році. Кернел-Трейд займає найвище місце з понад 22% усього експорту соняшнику у 2021 році, за нею йдуть Suntrade (8,6%), Cargill (6,5 %), АДМ Трейдінг Україна (3,7 %), D&I Evolution (3,3 %), тобто топ-5, на який припадає майже 45% товарного експорту.

На відміну від європейської системи якості харчових продуктів, у якій відповідальність за оцінку ризику опирається на науку) та управління ризиками (регульоване політикою) розділені, українське законодавство про безпечність харчових продуктів не передбачає такої умови, що робить процес аналізу ризиків в Україні непрозорим. Державна служба з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів підпорядковується Міністерству аграрної політики України, що створює ситуацію, коли служби, що регулюють виробництво харчових продуктів, здійснюють офіційний контроль.

Україна звернулася з проханням про допомогу, щоб зберегти роботу своєї системи контролю безпеки та якості харчових продуктів під час російського вторгнення та закликала до менш суворих торговельних заходів для збільшення експорту. Інфраструктура Держпродспоживслужби України (ДПСС), її установи та лабораторії були частково пошкоджені, і країна звернулася за міжнародною допомогою для заміни зруйнованих ветеринарних та фітосанітарних лабораторій. Інші організації, пов'язані з ІЯ, залишаються повноцінно робочими, незважаючи на російську агресію.

Основні прогалини між попитом і пропозицією послуг інфраструктури якості:

- Низька поінформованість підприємств про внесок НІЯ в конкурентоспроможність/наразі очікування підприємств від організацій НІЯ обмежені «будь ласка, надайте потрібний мені документ»;
- Стратегічний діалог, а також участь приватного сектору в системі прийняття рішень щодо НІЯ України є низькими;
- Відсутність міжнародних стандартів українською мовою. Нові стандарти та інформація про міжнародний розвиток стандартизації поширюються надто повільно;
- Послуги НІЯ не є керівними чи настановними, а переважно контролюючими (існуючі послуги НІЯ здебільшого зосереджені на контролі кінцевих продуктів або послуг на відповідність);
- Рівень діджиталізації послуг інфраструктури якості може бути покращений.

Сире молоко . Молочна галузь є однією з ключових складових українського аграрного сектору. В ній працює понад 80 тисяч осіб, з них майже 36 тисяч зайняті у виробництві сирого молока.

У структурі валової продукції сільського господарства частка молочної галузі становить 3,1%, у структурі продукції тваринництва – 11%. Українські молочні ферми поділені на великі промислові підприємства або невеликі традиційні сімейні одиниці.

З розширеним доступом до технологій українська молочна промисловість продовжує вдосконалюватися, і в майбутньому більший відсоток корів буде поступово розміщуватися на промислових фермах. Експорту сирого молока з України немає, але зовнішня торгівля молочними продуктами зростала до російського вторгнення.

Вимоги до якості та безпеки молока регламентуються державним стандартом ДСТУ 3662-97 «Молоко коров'яче незбиране: Вимоги до заготівлі».

Ризик-орієнтована система заходів контролю якості та безпечності продукції, а також введення її в обіг сирого молока, заснована на наявності достовірних даних про показники відповідності сирого молока, в Україні досі не впроваджена.

Працює IT-додаток Dairy Module (цифрова платформа для програми контролю сирого молока) на базі Держпродспоживслужби <https://dm.foodcontrol.gov.ua/> (обмежений доступ лише для співробітників Держпродспоживслужби).

Якість молока в Україні залишається низькою через порушення санітарно-гігієнічних норм утримання корів, що призводить до високого бактеріального забруднення молока; нестача розведення, низька якість поголів'я корів і кормів, що призводить до низької поживності молока; висока частка людської праці в процесі виробництва.

Зберігається відсутність первинної обробки молока та умов для його охолодження, порушення вимог щодо зберігання молока, відсутність можливості негайного транспортування молока на молокопереробні підприємства.

Державний контроль за якістю молока та дотриманням вимог при його виробництві недостатній.

Основні прогалини між попитом і пропозицією послуг інфраструктури якості:

- Низький рівень оцінки ризику та перевірки на основі ризику;
- Недостатня підтримка у розробці стандартизованих чек-листів для офіційного контролю виробництва та збору сирого молока (а також молочних продуктів);
- Необхідна підтримка в організації перевірки кваліфікації та кільцевих випробувань для лабораторій;
- Обмежена сфера акредитації лабораторій для розширення мережі лабораторій, які беруть участь у Програмі контролю сирого молока;
- Недостатнє методичне забезпечення лабораторій, які беруть участь у кільцевих випробуваннях щодо вдосконалення своєї діяльності за рекомендацією міжнародного провайдера;
- Існує потреба у розвитку потенціалу та постійній підтримці впровадження та моніторингу Програми контролю сирого молока шляхом регулярного обміну інформацією з основними зацікавленими сторонами ;
- Низький рівень заходів з підвищення обізнаності виробників молока щодо якості та безпеки сирого молока, в тому числі щодо прогресу та переваг для виробників та споживачів сирого молока від впровадження Національної програми контролю сирого молока на основі молочного модуля;
- Діджиталізація Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів триває, але, очевидно, їй потрібно краще сприяти;
- Випробування та вимірювання на місці не завжди надійні;
- Державні лабораторії Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів потребують подальшої технічної підтримки з фокусом на референтні лабораторії та їх потужності .

Меблі з масиву дерева. Український сектор деревини добре диверсифікований і охоплює сотні товарів, у тому числі меблі з масиву дерева. Він відноситься до найбільш динамічних галузей в Україні. Відповідні ТК зі стандартизації Національного органу стандартизації відповідають за розробку/проекування стандартів. Потім проект ратифікують національні організації зі стандартизації. Усі зацікавлені особи, яким цікавий проект стандарту мають право для участі. Зацікавлені сторони складаються з експертів у певній галузі, які представляють національні комітети, промисловість, професійні асоціації, уряд, профспілки, а також інші зацікавлені сторони та національні органи стандартизації. Відповідні ТК для українського сектору деревини включають ТК 18 Лісові ресурси, ТК 218 Деревина/ISO, ТК 151 Меблі.

Основні прогалини в ІЯ, пов'язані з ЛВ:

- Недостатня довіра імпортерів з ЄС до надійності українських сертифікатів;

- Відсутність співпраці (і довіри) між бізнес-сектором (асоціаціями та компаніями) та українськими установами інфраструктури якості;
- Обмежена доступність стандартів ЄС українською мовою;
- Обмежені компетенції персоналу випробувальних організацій для проведення випробувань відповідно до вимог та стандартів ЄС;
- Невідповідна інфраструктура випробувальних організацій, що здійснюють випробування виробів з обробленої деревини, включаючи меблі;
- Обмежена обізнаність компаній-виробників щодо відповідності якості та стандартам;
- Обмежене тісне партнерство з іноземними установами інфраструктури якості.

Проект PTB і дослідження CALIDENA можуть сприяти економічному розвитку країни в цілому, а також НІЯ в цілому та рекомендованому ланцюжку створення вартості зокрема через:

- розширення стандартів, що застосовуються на даний момент, від продуктів і основних процесів до більш важливих аспектів, наприклад, систем управління та пакувальних матеріалів;
- відсутнє створення сертифікованих транспортно-логістичних екосистем (хабів+) для зберігання та перевантаження органічної продукції;
- підтримка свідомої та заснованої на попиті співпраці між дрібними виробниками та відповідними НІЯ для забезпечення відповідності критеріям якості та прийнятності їхньої продукції для ринку ЄС;
- допомога органам НІЯ у встановленні довіри та діалогу, включаючи покращення моделей видимості ІЯ та комунікації з бізнесом;
- допомога інституціям НІЯ не лише у сприянні якості продукту, але й у функціональній досконалості в усіх операційних, комерційних, загальних та адміністративних підрозділах, використовуючи передову аналітику, цифрові інструменти та цифрові технології для збільшення маржі, зниження витрат та покращення задоволення клієнтів від кращого обслуговування та якості;
- допомога національним інституціям інфраструктури якості в тому, щоб вони стали центрами інтеграції ментальності та культури якості в підприємницьке бачення.

Низковольтна кабельна продукція: Особливо для України зростання ринку кабельної продукції буде забезпечено за рахунок будівельного сектору, зокрема відновлення об'єктів інфраструктури та усунення інших руйнувань, заподіяних російською війною.

Нестабільність цін на основну сировину для виробництва кабелів, гума, ПВХ гранулят, пластик, мідь стримують зростання ринку. Попит від ІТ та телекомунікаційного сектору фокусуватиметься здебільшого на кабелях для передачі даних та інших подібних видах кабельної продукції.

Аерокосмічна, автомобільна та оборонна промисловості також сприятимуть зростанню споживання кабельної продукції для парку приватних та комерційних автомобілів, літаків військової та цивільної авіації, військової наземної техніки та інших застосувань.

Фактично в Україні виробляються всі типи сучасної кабельної продукції, серед яких низьковольтні кабелі є домінуючими за обсягами виробництва.

Значна частина експорту кабельної продукції, до 70% за різними оцінками, є дровтові джгути для автомобільної промисловості, які виробляються в Україні за давальницькою схемою. Цей вид виробництва в Україні не взаємодіє з організаціями національної ІЯ, оскільки використовуються внутрішні стандарти якості замовників, відповідних галузей та країн.

Основні прогалини в ІЯ, пов'язані з ЛВ:

- Спроможності органів національної ІЯ, зокрема ТК 131, у забезпеченні стандартів якості та безпечності НВ кабельної продукції, потребують подальшого розвитку, особливо стосовно спроможності робити внесок у розробку нових/сучасних видів кабельної продукції;
- Організації ІЯ не часто сприяють підвищенню конкурентоспроможності продукції виробників кабелів, шляхом консультування що якості продукції та вдосконалення споживчих характеристик кабелів на всіх технологічних рівнях його застосування, включаючи пропозиції, щодо вдосконалення діяльності комерційних та адміністративних підрозділів виробників кабельної продукції.
- Застосування сучасних цифрових аналітичних інструментів та технологій сприяло б збільшенню прибутку, зменшенню виробничих витрат та підвищенню рівня задоволення споживачів завдяки покращеній якості продукції;
- Комунікація/діалог між організаціями ІЯ та виробниками кабельної продукції має передумови для того, щоб стати більш орієнтованим на практику, шляхом створення мережі обміну знаннями для всіх зацікавлених гравців ринку НВ кабельної продукції;
- Відсутнє функціонування важливих/базових компонентів ІЯ: Акредитовані лабораторії для тестування кабельної продукції у відповідності до обраних стандартів (наприклад, ДСТУ EN 50399, ДСТУ EN 60754-2) були значно пошкоджені російськими агресорами у 2022 році. Частина лабораторій знаходяться на територіях тимчасово окупованих росіянами (наприклад, Рубіжне, Бердянськ).
- Зруйноване /відсутнє в наслідок російської агресії обладнання для оцінки відповідності та визначення рівня/класу та робочих характеристик кабельної продукції виключає можливість виробників кабельної продукції підтвердити відповідність продукції вимогам Закону України «Про надання будівельної продукції на ринку»

Крім зазначених вище, проєкт PTB та CALIDENA можуть зробити внесок до економічного розвитку країни, а також до розвитку національної інфраструктури якості в цілому та безпосередньо до розвитку ринку НВ кабельної продукції шляхом:

- Оцінки потреби в обладнанні для забезпечення якості кабельної продукції, а саме: тести газів при спалюванні обмотки електрокабелів (відповідно до ДСТУ EN 60754-2); для визначення рівня тепловиділення та димоутворення (ДСТУ EN 50399); вогнерезистентність для забезпечення функціонування мереж/ланцюгів під час пожежі (ДСТУ EN 50200) та наданні підтримки українським організаціям ІЯ у пошуку інвесторів, грантів на закупівлю відповідного обладнання та навчання;
- Підтримка також необхідна у спрямуванні (підвищенні рівня обізнаності та навичок) постачальників кабельної продукції у питаннях практичного застосування положень ЗУ «Про надання будівельної продукції на ринку» та у “розміщенні” кабельної продукції в Уніфікованій Цифровій Системі Будівельних матеріалів, а також підготовка учасників ринку НВ кабельної продукції до здійснення практичної діяльності згідно Угоди з ЕС про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції, яка готується до підписання.
-

4 РЕКОМЕНДОВАНА ГРУПА ТОВАРУ

Низьковольтна кабельна продукція розглядається як рекомендована для підтримки проєктом, враховуючи її важливість для економіки України, особливо у повоєнний період, її відповідність пріоритетам стратегії економічного розвитку та приналежність до пріоритетних секторів Угоди з ЕС про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції

5. ДОДАТКОВІ НОТАТКИ

- Міністерство економіки України в своєму офіційному листі до проекту РТВ від 3 грудня висловило свою перевагу продуктам, пов'язаним з Угодою АСAA, окресливши ратифікацію АСAA як поточний пріоритет ;
- Під час обговорення ланцюгів доданої вартості, деякі зацікавлені сторони ІЯ надали перевагу термоблокам, оскільки це актуально для процесу реконструкції країни, а також деревообробній промисловості (меблі з масиву деревини) як продовження нещодавно реалізованого проекту, фінансованого SDC.